

приде бо сынъ уловѣуьскын възнскать и съпастъ погыбѣшаго; посылъ рабы своѣ зѣкати; нѣжъ рыбѣ локитъ; придеѣтъ молитъ раба божия.

§ 73. Сегашна основа. Раздѣление на глаголитѣ споредъ сегашната основа на петъ спрежения (разреда).

Сегашната основа намираме, когато отмахнемъ отъ видоветѣ на сегаш. врѣме личнитѣ приставки, напр. основата на сегашнитѣ видове **несе-ши, несе-тъ, несе-мъ, несе-те, несе-въ, несе-та** е *несе-*. Сжщо така *двигне-* е сегашна основа отъ видоветѣ: **двигне-ши, двиagnetъ** и пр.; *знае-* — отъ **знае-ши** и пр.; *хвали-* — отъ **хвали-ши** и пр.; *нес-* — отъ **не(с)-си, нес-тъ** и пр. Отъ казанитѣ примѣри се вижда, че сегашнитѣ основи сж различни поради това, че едни окончаватъ на съгласна и нѣматъ особена основна приставка, като напр. *нес-*, а други окончаватъ на самогласна и иматъ основ. приставки: *-е, -не, -те, -и*.

Понеже всичкитѣ сегашни основи на староб. глаголи прѣдставятъ единъ отъ казанитѣ петъ основни вида, за това глаголитѣ споредъ сегашната си основа се раздѣлятъ на петъ спрежения:

I. спрежение. Сегашната основа окончава на *-е*: *нес-е-, плет-е-, печ-е-, бер-е-* и пр. Ед. ч. 2. л. **несе-ши**, 3. л. **несе-тъ**. Мн. ч. 1. л. **несе-мъ**, 2. л. **несе-те**. Дв. ч. 1. л. **несе-въ**, 2. л. **несе-та**, 3. л. **несе-те**. Въ 1. л. ед. ч. и 3. л. мн. ч. основата е била друга и е окончавала въ 1. л. ед. ч. и въ 3. л. мн. ч. на дълго *-а*, което заедно съ личнитѣ приставки *-м, -итѣ* е дало *-ж, -жтъ* (§ 18. 2.): **несж, плетж, несжтъ, плетжтъ**.

II. спрежение. Сегашната основа окончава на *-не*: *двиг-не-, възк-не-, дѣх-не-*, а въ 1. л. ед. ч. и 3. л. мн. число както се каза за I. спрежение, сир. **двигнж — двиagnetъ, дѣхнж — дѣхнжтъ**.

III. спрежение. Сегашната основа окончава на *-е*: *зна-те-, мѣ-те-, кол-те-, пиш-е-*, (вм. пише), а въ 1. л. ед. ч. и 3. л. мн. ч., както въ I. и II. спрежение, сир. **знаж — знажтъ, колж — колжтъ, пишж — пишжтъ**.

IV. спрежение. Сегашната основа окончава на *-и*, освѣнъ въ 1. л. ед. ч. и 3. л. мн. ч., напр. *хвал-и-, трѣ-и-, нос-и-*: 2. л. ед. ч. **хвалиши**, 3. л. **хвалитъ**, 1. л. мн. ч. **хвалимъ**, 2. л. **хвалите** и пр., но 1. л. ед. ч. **хвалж**, както въ III. спрежение, а 3. л. мн. ч. **хвалатъ**, както въ V. спрежение.

V. спрежение. Сегашната основа нѣма основна приставка и окончава на съгласна, която принадлежи на корена, напр. *нес-*. Такива основи има въ староб. езикъ само четири: *нес-, дад-, яд- и вид-*. личнитѣ приставки (§ 69) се съединяватъ направо съ съгласната, която е въ края на основата и поради това ставатъ звукови промѣни, а именно 1. л. гласи **да-мъ, кмъ, вѣмъ** вм. *дадмъ, ядмъ, видмъ* (§ 36. 2. в.), 2. л. **неси, даси** и пр.